

EIWIT EN OLIEPAD

de veelzijdigheid van agrarische gewassen in beeld

Koolzaad

Brassica Napus

Familie: Brassicaceae - Kruisbloemenfamilie

Toepassingen en grondstof voor:

- pure plantaardige olie
- biodiesel
- spijsolie
- perskoek als eiwitbron voor veevoer

Bloeitijd: april tot en met mei - gele bloemen

Van koolzaad is geen wilde variant bekend. Pas enkele honderden jaren is koolzaad in cultuur gebracht. Rond 1400 zijn de eerste aanwijzingen dat in Nederland koolzaad gebruikt wordt in levensmiddelen. Ruim 100 jaar geleden is pas begonnen met de veredeling van dit gewas. Vanaf einde jaren 60 is de teeltoppervlakte met name in Duistland en Frankrijk enorm toegenomen. In Nederland is de oppervlakte beperkt en bevindt zich met name in Noord Groningen.

In Limburg is er via de Coöperatie Carnola de afgelopen 5 jaar hard aan de weg getimmerd om de teelt van koolzaad van de grond te krijgen. Want uit koolzaad wordt olie geperst die voor vele doeleinden geschikt is. Daarbij is de perskoek, die na persing overblijft, rijk aan onverzadigde vetzuren, eiwitten, vitaminen en mineralen en is dus een prima lokale eiwitbron voor diervoeders. De regionale productie van eiwitplanten vermindert eveneens de behoefte om soja te importeren van over de hele wereld.

De koolzaadolie wordt op grote schaal als spijsolie voor menselijke consumptie gebruikt. Dit is een toepassing die een enorme opgang vindt en is nu de meest gebruikte spijsolie ter wereld. Met name het rijke gehalte aan omega 3 en omega 6 vetzuren maakt deze olie de basis van een gezonde en lekkere keuken.

Ook wordt van koolzaadolie biodiesel gemaakt. Maar het is milieuvriendelijker om de olie onbewerkt direct als biobrandstof te gebruiken. Bijvoorbeeld de tractoren van de koolzaad telers kunnen de olie uit eigen koolzaad gebruiken als brandstof, o.a. John Deere levert tractoren die hier al op voorbereid zijn. Op deze manier kan de agrarische sector bijdragen aan het terugdringen van de CO₂ emissie. Het stro dat overblijft kan dienen als veevoeder, als bio brandstof, als strooisel of als grondstof voor industriële producten.

Van koolzaad bestaan twee typen: winterkoolzaad en zomerkoolzaad. Winterkoolzaad wordt gezaaid van half augustus tot begin september en geoogst van begin juli tot en met de derde week van juli. Zomerkoolzaad wordt van maart tot 10 april gezaaid en geoogst van half augustus tot eind augustus.

In de maanden april en mei zijn de helgele velden van verre zichtbaar, brengen kleur in het landschap en trekken veel dagjesmensen. Maar ook voor bijen en vlinders is dit gewas een eldorado vanwege de ruim aanwezige nectar. Een hectare winterkoolzaad brengt ongeveer 4500 kilo zaad op en zomerkoolzaad een derde minder.

Het koolzaad bevat 40 tot 45% olie.

Met het project Eiwit & Oliepad wil Innovatief Platteland samen met de gemeente Venray en andere partners het publiek de gelegenheid geven zich een beeld te vormen van de enorme multifunctionaliteit en de nog steeds verder te ontdekken mogelijkheden van in Europa te telen gewassen als grondstof voor de biobased economie.